

El Catllar núm 57. 22 de maig de 1921

1839. Relat de l'àvia

Érem al temps del fret. Després "de la diària obligació, petits i grans enrotllats vora del foc conversaven alegrement sobre temes familiars, impressions del dia, notícies de la setmana, aconteixements notables..., i aquí l'àvia solia contar-nos molt amablement alguna gesta o fet històric del temps de l'antigó. Sempre més recordaré el relat que a instàncies nostres feia de la Crema de Ripoll.

Assentada en l' ample silló vora del foc, amb les mans ben acostades i exteses per rebre de més aprop l'escalfor intensa, curvada sa respetuosa i arrugada testa per la feixuga carga de sos vuitanta i tants anys, començava el relat de la següent manera: «Fills meus, ans que tot vos confesso que de la defensa i crema de la nostra vila n'he vist ben poca cosa, car solament tenia allavors sis o set anys i durant l'horrorosa tragèdia mes germanes se m'emportaren a Campdevànol, més ho he sentit a contar moltes vegades pels mateixos que s'hi trobaren i per tant ho dic com a cosa certa.

Era el dia 20 de Maig de l'any 1839.

Les tropes de D. Carlos. venien per tercera vegada amb i'intent d'entrar i fer-se duenyos de nostra aimada vila.–I aquesta vegada formaven un exèrcit de més de vint batallons i anaven ben proveïts de peces d'artilleria. –I Aquesta vegada venien decidits a destruir-ho tot si precis fos.

A primeres hores de la tarda del dia 21 començaren a canonejar els fortius emplantats en la muntanya de Sant Bartoneu, seguint el del Violi, el de la Es-

trella i el del Pla de la Bandera. La guarnició de plaça composta solament de tres cents homes entre soldats i paisans es defensava admirablement des de

els fortins i des de la muralla mes... Que podien els nostres contra un exèrcit tant ben armat i nombrós? *Contra força no hi ha resistència.* Després de

quatre dies de batallar desesperadament, no hi hagué més remei que abandonar els fortins i unir-se amb els de darrera la muralla car

els forts esmentats ja no
eren més que pilots de runa.

Una volta duenyos els carlins dels principals paratges del voltant,
determinàren emplaçar la artilleria dessota can Quimet i
començàren a bombejar la muralla.

L'escena havia de ser en gran manera imponent!

Cònten que la Casa de la Vila--que en aquella data estava situada
davant de l'Arquet--era convertida en una veritable fortalesa: Una
invasió de canons sortien per totes ses obertures; cada bretxa
oberta per les canonades enemigues era una aspillera per on
sortien nous fusells; i fins els balcons, finestres i teulats
de les cases més pròximes a la muralla, eren invadits
pels obstinats ripollesos, quí plens de coratge, estaven esposats a
morir ans que rendir-se.

La lluita era desesperada. Les descargues se repetien sens
interrupció, l'estruido dels canons era continu i el nombre de
morts i ferits augmentava considerablement en un i altre bando.

Ja la muralla que servia de base a la Casa de la Vila estava
trossejada i l'edifici començava a esllavissar-se, més no per això
disminueix el tiroteig, si que més aviat s'intensifica.

En això arriba la matinada del 27 de Maig,--terrible i luctuosa per la
nostra vila. L'atac és imminent: Un nombre considerable de carlins
intenta atravesar

el riu, i aixís avancen poc a poquet, penosament, amb aigua fins a
genoll, pero cara els hi costa l'arriscada temptativa, car com més se
van apropant, més certeres

i mortals són les descargues dels nostres..., i més ne cauen d'ells..., i
és tal el nombre de ferits i morts que fins l'aigua del riu es vegé
clapejada de llargues i

nombroses taques roges causades pel dessangrar dels cossos.

D'aquest modo, al cap de poques hores, lograven els carlins els
seus propòsits i a toc de mata-degolla entràren a Ripoll ans del
mig-dia.

Ja vos podeu figurar, fills meus, lo que succehí: Bastarà el dir-vos
que tot ho incendiaren, que no respectàren ni a petits ni a vells, a
donzelles ni a mares

de família, encara que l'estat de maternitat fos delicat, i per lo mateix doblement digne de consideració i respecte, Solament es salvaren de la mort aquells que s'havien refugiat a l'iglèsia de Sant Eudald, els quals foren presos i portats a Berga en cautiveri- juntament amb les venerables i apreciades relíquies de nostre Sant Patró-excepció feta de les dones i els infants que es vegeren en la necessitat d'abandonar les enrunades llars i aixoplugar-se per les masies i pobles del voltant quedant aixis la vila de Ripoll completament deserta i destruïda. I amb afluïda cara la bona àvia acabava el relat de la dolorosa efemèride resant un Pare nostre per l'ànima del els víctimes d'aitals jornades, tot fent honor als qui, feta la mirada en un ideal, vessaren heroica i generosament llur sang en defensa de la nostra vila.

WILLIAM.